

Sygn. akt I AGa 51/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Borowska
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Beata Wojtasiak (spr.)
Protokolant	:	Anna Bogusławska

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2019 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. P.**

przeciwko (...) **Spółce z o.o. w O.**

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 23 stycznia 2019 r. sygn. akt V GC 329/17

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powódki na rzecz pozwanej 810 złotych tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

(...)

UZASADNIENIE

A. P. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. w O. domagała się stwierdzenia nieważności uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki nr(...) z dnia 3 lutego 2017 r. wprowadzającej do umowy spółki zapis : „dopuszcza się możliwość przymusowego umorzenia udziałów wspólnika, gdy ten działa na szkodę spółki w rozumieniu odpowiednich przepisów Kodeksu Spółek Handlowych lub prowadzi działalność konkurencyjną. Wynagrodzenie należne wspólnikowi za przymusowo umorzone udziały nie może być niższe od wartości przypadających na udział aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy netto, pomniejszony o kwotę przeznaczoną do podziału między wspólników. Wynagrodzenie należne wspólnikowi,

w wysokości określonej w ust. 6 powyżej, zostanie wypłacone w formie pieniężnej w ciągu 2 miesięcy od daty uchwały Zgromadzenia Wspólników o umorzeniu udziałów. Przymusowe umorzenie udziałów możliwe jest tylko za wynagrodzeniem. W przypadku, gdy przymusowe umorzenie wymaga uchwały Zgromadzenia Wspólników, uchwała powinna być powzięta zgodnie z par. 18 umowy spółki. Uchwała powinna zawierać podstawę prawną i uzasadnienie określające przyczynę umorzenia”.

Podnosiła, że w ogóle nie została zawiadomiona o Zgromadzeniu Wspólników, a wiadomość o podjętych na nim uchwałach powzięła dopiero 10 sierpnia 2017 r. od prezesa zarządu spółki B. A.. Dodała, że Zgromadzenie zostało zwołane tylko przez jednego z członków zarządu, zaś podjęta na nim uchwała nr (...) wprowadza możliwość przymusowego umorzenia udziału wspólnika z przyczyn tzw. sankcyjnych, które mogły być jedynie podstawą żądania wyłączenia wspólnika, a nie umorzenia jego udziałów.

(...) Sp. z o.o. w O. wniosła o oddalenie powództwa. Wskazała, że B. A. podpisując zaproszenie na zgromadzenie wspólników, reprezentowała cały Zarząd spółki, a zawiadomienie zostało skierowane na adres powódki ujawniony w księdze udziałów. Podniosła również, że termin do zaskarżenia uchwały upłynął w dniu 28 września 2017 r., a więc przed wniesieniem pozwu.

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo; zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.097 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 416,18 zł tytułem nieopłaconych wydatków związanych ze stawiennictwem świadka.

Sąd ten ustalił, że A. P. jest wspólnikiem (...) Sp. z o.o. w O..

W dniu 3 lutego 2017 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki, na którym została podjęta uchwała nr (...) o treści „dopuszcza się możliwość przymusowego umorzenia udziałów wspólnika, gdy ten działa na szkodę spółki w rozumieniu odpowiednich przepisów Kodeksu Spółek Handlowych lub prowadzi działalność konkurencyjną. Wynagrodzenie należne wspólnikowi za przymusowo umorzone udziały nie może być niższe od wartości przypadających na udział aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy netto, pomniejszony o kwotę przeznaczoną do podziału między wspólników. Wynagrodzenie należne wspólnikowi, w wysokości określonej w ust. 6 powyżej, zostanie wypłacone w formie pieniężnej w ciągu 2 miesięcy od daty uchwały Zgromadzenia Wspólników o umorzeniu udziałów. Przymusowe umorzenie udziałów możliwe jest tylko za wynagrodzeniem. W przypadku, gdy przymusowe umorzenie wymaga uchwały Zgromadzenia Wspólników, uchwała powinna być powzięta zgodnie z przez poczynienie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wadliwe przyjęcie, że przez poczynienie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wadliwe przyjęcie, że § 18 umowy spółki. Uchwała powinna zawierać podstawę prawną i uzasadnienie określające przyczynę umorzenia”. Zgromadzenie Wspólników zostało zwołane przez działającą za dwuosobowy zarząd - B. A..

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynikało, że powódka nie była obecna na tym Zgromadzeniu Wspólników, gdyż nie została o nim prawidłowo zawiadomiona. Wprawdzie wysłano zawiadomienie na podany przez nią adres, ale wskazano w nim, że doręczenie powinno odbyć się pomiędzy godzinami 10.00 a 12.00 w dniu pracy powódki. Nadto firma kurierska nie pozostawiła awizo, ani innej informacji o możliwości odbioru przesyłki. Również powtórne powiadomienie z tych samych przyczyn nie mogło być odebrane.

Sąd zauważył, że powódka uzyskała wiadomość o powziętych uchwałach w dniu 10 sierpnia 2017 r. podczas rozmowy z prezes zarządu pozwanej spółki – (...).

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

Na wstępie wskazał, że przedmiotowa uchwała została zaskarżona w 6-miesięcznym terminie, o którym mowa w art. 252 § 3 k.s.h. Z okoliczności sprawy wynika bowiem, że wprawdzie informacja o zmianie umowy spółki była znana

powódce z odpisu aktualnego z KRS, niemniej wiadomość o treści uchwały powzięła ona dopiero w dniu 10 sierpnia 2017 r. Wcześniej, co potwierdza korespondencji e-mail, bezskutecznie domagała się ona dostępu do dokumentacji spółki, w tym treści spornej uchwały.

Wyjaśnił też, że skoro (...) zostało zwołane wadliwie, zatem powódka jako wspólnik, który nie był obecny na zgromadzeniu, miała prawo wystąpić z powództwem o stwierdzenie nieważności podjętej na nim uchwały.

Stwierdził, jednak że choć zgromadzenia wspólników zostało zwołane w sposób sprzeczny z art. 238 § 1 k.s.h., niemniej nie skutkowało to nieważnością podjętych na nim uchwał, albowiem wadliwość zwołania zgromadzenia nie miała jakiegokolwiek wpływu na jego przebieg, ani na treść kwestionowanej uchwały. Zauważył, że z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, iż zgromadzeniu obecni byli wspólnicy reprezentujący kapitał w wysokości prawie 90% wszystkich udziałów i głosowali za podjęciem spornej uchwały. Zatem nawet obecność powódki i oddanie przez nią głosu przeciwko uchwale, nie wpłynęłoby na treść zaskarżonej uchwały.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy stwierdził, że także treść spornej uchwały została sformułowana prawidłowo, w sposób uwzględniający treść art. 199 § 1 i 2 k.s.h. Wyjaśnił, że zgodnie z tym przepisem przesłanki przymusowego umorzenia udziałów mogą dotyczyć zarówno spółki, jak również być związane z osobą wspólnika w np. podjęcie działalności konkurencyjnej wobec spółki lub działania na szkodę spółki (tzw. sankcyjne). Wobec tego wspólnicy mogli w uchwale określić jakie okoliczności i zachowania traktują jako przeszkodę dla dalszego uczestnictwa w spółce. Dodał, że instytucja tzw. sankcyjnego umorzenia udziałów występowała już w praktyce na gruncie regulacji kodeksu handlowego i jest aprobowana przez znaczną część doktryny, jak i orzecznictwo (por. wyrok SN z 14 grudnia 2001, III CKN 525/00). Podkreślił przy tym, że przymusowe umorzenie udziałów nie jest pozbawione kontroli sądowej, a wspólnikowi, którego ono dotyczy w przypadku nadużycia tej instytucji przysługują środki ochrony prawnej wynikające z możliwości zaskarżenia uchwały zgromadzenia wspólników w tym przedmiocie.

Powołując się poglądy wyrażane w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, wyjaśnił że przesłanki i okoliczności dopuszczające podjęcie uchwały o umorzeniu mogą być określone w sposób ogólny, poddający się ocenie co do zaistnienia w konkretnym stanie faktycznym przez organ stanowiący o umorzeniu lub sąd orzekający w przedmiocie zaskarżonej przez wspólnika uchwały. Z kolei zmiany umowy spółki w przedmiocie wprowadzenia możliwości przymusowego umorzenia udziałów nie potrzebują zgody wszystkich wspólników, albowiem uchwała taka nie uszczupła praw udziałowych.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że zaskarżona uchwała nie spełnia przesłanek nieważności z art. 252 § 1 k.s.h.

O kosztach postępowania orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. oraz § 8 pkt 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W apelacji od tego wyroku, powódka zarzuciła Sądowi I instancji naruszenie:

1. art. 233 k.p.c. przez poczynienie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wadliwie przyjęcie, że nie udało się jej wykazać, iż jako wspólnik mniejszościowy mogła mieć wpływ na treść uchwały zmieniającej umowę Spółki;

2. art. 233 k.p.c. przez poczynienie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i nieuwzględnienie świadomego, nagannego i godzącego w zasady współżycia społecznego i normalnego przyzwoitego działania oraz lojalności kupieckiej, działania pozwanej ukierunkowanego na pozbawienie jej praw udziałowych polegającego na niezawiadomieniu o terminie (...) i wprowadzeniu zmian umowy spółki ukierunkowanych na indywidualne zaplanowane zakończenie współpracy poprzez przymusowe umorzenie udziałów;

3. art. 227 k.p.c. w z w. z art. 217 § 3 k.p.c. przez błędne ustalenia okoliczności faktycznych i przyjęcie, że nie miałyby ona wpływu na treść uchwały, która została podjęta większością kwalifikowaną 2/3, przy udziale wspólników dysponujących 90% udziałów;

4. art. 252 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że celowe niezawiadomienie jej o terminie (...) nie miało wpływu na ważność podjętej uchwały, gdyż jako wspólnik mniejszościowy zostałaaby przegłosowana i nie miałyby wpływu na treść uchwały, w sytuacji gdy z materiału dowodowego wynikało, iż była aktywnym wspólnikiem oraz zgłaszała poprawki do zmian umowy spółki w poprzednio podejmowanej uchwale;

5. art. 252 § 1 k.s.h. przez nieuwzględnienie dla oceny ważności uchwały celowego i zaplanowanego działania pozostałych wspólników, ukierunkowanego na pozbawienie jej możliwości udziału w (...) oraz zakończenie współpracy poprzez przymusowe umorzenie udziałów;

6. art. 246 § 3 k.s.h. przez przyjęcie, że uchwała jest ważna, w sytuacji gdy doszło do uszczuplenia jej praw udziałowych rozumianych jako wszystkie uprawnienia wspólnika, majątkowe lub organizacyjne, przysługujące mu z mocy ustawy lub umowy spółki;

7. art. 199 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że uchwała jest ważna pomimo braku określenia katalogu przesłanek warunkujących przymusowe umorzenie udziałów;

8. art. 98 § 1 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c. w zw. z art 102 k.p.c. przez zobowiązanie jej do zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, podczas gdy w sprawie pierwszeństwo zastosowania winna mieć zasada słuszności.

Wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, albo uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

SĄD APELACYJNY USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji, czyniąc je także podstawą własnego rozstrzygnięcia, zaaprobował również wyrażoną przez ten Sąd ocenę prawną.

Przystępując do oceny poszczególnych zarzutów apelacji, należy na wstępie wskazać, że skierowane przeciwko podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku zarzuty naruszenia art. 233 k.p.c., a także art. 227 k.p.c. w z w. z art. 217 § 3 k.p.c. zostały wadliwie sformułowane. Zauważyć bowiem trzeba, że do uznania zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. za uzasadniony, mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby autor apelacji wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, to jest regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Należałoby zatem wskazać konkretny dowód przeprowadzony w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podać, w czym upatruje się jego wadliwej oceny, czego jednak skarżąca nie uczyniła.

Tymczasem skarżąca pomimo literalnego sformułowania zarzutu poczynienia przez Sąd I instancji ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w istocie nie kwestionowała poczynionych ustaleń faktycznych, a jedynie wnioski wyciągnięte przez ten Sąd na bazie tych ustaleń, w zakresie oceny, iż zaskarżona uchwała nie spełnia przesłanek nieważności z art. 252 § 1 k.s.h. Z zarzutów apelacji i towarzyszącej jej argumentacji wynikało zatem, że pozwana zmierza do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy wykładni prawa na tle niekwestionowanego stanu faktycznego. Istota zarzutów nie dotyczyła bowiem uchybień procesowych, lecz prawidłowości zastosowania prawa materialnego i w efekcie uznania, że zaskarżona uchwała jest ważna.

W związku z tak skonstruowanymi zarzutami, przede wszystkim wyjaśnić należy, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury sprzeczność z prawem, o której jest mowa w art. 252 § 1 k.s.h., może odnosić się do samej treści uchwały, jak i do sposobu zwołania i obradowania zgromadzenia oraz sposobu podejmowania uchwał. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się jednak uwagę, że uchybienia formalne, aby mogły być przyczyną nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, muszą mieć wpływ na treść uchwały (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2009 r., I CSK 510/08 nie publ., z dnia 26 marca 2009 r., I CSK 253/08, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 17, z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 285/07, nie publ., z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 163/07, OSNC 2008, Nr 9, poz. 104, z dnia 10 marca 2005 r., III CK 477/04, Wokanda 2005, nr 7-8, s. 15 oraz z dnia 16 lutego 2005 r., III CK 296/04, OSNC 2006, Nr 2, poz. 31).

W przedmiotowej sprawie z prawidłowych ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy jednoznacznie wynika, iż na skutek wadliwego zwołania Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...) Sp. z o.o. w O., na którym podjęto kwestionowaną uchwałę nr (...) dopuszczającą możliwość przymusowego umorzenia udziałów wspólnika, powódka została pozbawiona możliwości udziału na zgromadzeniu, zabrania głosu, podjęcia obrony i przekonania wspólników do głosowania przeciw uchwale. Jak jednak trafnie zauważył Sąd I instancji, nic nie wskazuje, że uchybienia formalne, które niewątpliwie miały miejsce przy zwoływaniu Zgromadzenia Wspólników, miałyby wpływ na treść uchwały, która została podjęta większością kwalifikowaną 2/3 głosów, przy udziale wspólników dysponujących prawie 90% udziałów. Nie kwestionując twierdzeń powódki dotyczących jej zainteresowania sprawami spółki i czynnym udziałem w jej funkcjonowaniu, zwrócić należy uwagę, że A. P. w toku procesu, nie wykazała w żaden sposób, że argumenty jakimi posłużyłaby się w trakcie Zgromadzenia dawały jakąkolwiek szansę na uniknięcie podjęcia spornej uchwały. Skoro zaś powódka dysponowała jedynie 10,49% udziałów w spółce, zaś za podjęciem uchwały jednogłośnie głosowali wspólnicy dysponujący 89,51 % udziałów, zatem oczywistym się wydaje, że nawet obecność powódki na Zgromadzeniu Wspólników nie wywarłaby istotnego wpływu na treść uchwały. W tym miejscu z całą stanowczością podkreślić należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy rozstrzygającym przy ocenie ważności spornej uchwały, nie był zarzucany przez powódkę sposób naruszenia wymogów formalnych regulujących zasady zwoływania zgromadzenia wspólników spółki, lecz jego skutki mierzone wpływem na treść uchwały. Aby stwierdzić jej nieważność musiałby to być wpływ realny. Tymczasem powódka poza wskazaniem, iż faktycznie została pozbawiona możliwości udziału w głosowaniu, nie podjęła nawet próby udowodnienia, iż rzeczywiście mogła wpłynąć na wyniki głosowania, a tym samym treść uchwały. W konsekwencji przychylić się należało do stanowiska Sądu I instancji, że uchybienia w zwołaniu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...) Sp. z o.o. prowadzące do uniemożliwienia udziału w nim wspólnika A. P., nie miały znaczenia dla ważności uchwały nr (...) z dnia 3 lutego 2017 r.

Nie sposób było również podzielić zarzutu naruszenia art. 246 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem uchwały dotyczące zmiany umowy spółki, rozwiązania spółki lub zbycia przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części zapadają większością dwóch trzecich głosów. Uchwała dotycząca istotnej zmiany przedmiotu działalności spółki wymaga większości trzech czwartych głosów. Umowa spółki może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał. Uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy.

Powódka w trakcie procesu konsekwentnie prezentowała zapatrywanie, że przedmiotowa uchwała zmieniająca umowę spółki poprzez dopuszczenie możliwości przymusowego umorzenia udziałów wspólnika, prowadzi do uszczuplenia jej praw udziałowych rozumianych jako wszystkie uprawnienia wspólnika, majątkowe lub organizacyjne, przysługujące mu z mocy ustawy lub umowy spółki, a co za tym idzie jako podjęta bez jej zgody jest sprzeczna z treścią art. 246 § 3 k.s.h.

Prezentowany przez powódkę pogląd jest jednak sprzeczny z utrwalonym już w tej kwestii stanowiskiem Sądu Najwyższego, z którego wynika, że prawa udziałowe nie zostają uszczuplone przez dodanie do umowy spółki postanowień przewidujących przymusowe umorzenie udziałów, ponieważ taka zmiana jedynie otwiera możliwość umorzenia udziałów bez zgody wspólników, powoduje powstanie nieodzownej, warunkującej przymusowe umorzenie udziałów regulacji na poziomie statutowym (art. 199 § 1 k.s.h.). Dopiero umorzenie udziałów na skutek spełnienia

się przesłanek określonych w zmienionej umowie spółki i przepisach art. 199 k.s.h. spowoduje uszczuplenie praw udziałowych. Wykładnia językowa art. 246 § 3 k.s.h., poparta argumentami natury historycznej, prowadzi zatem do wniosku, że przepis ten nie ma zastosowania do uchwał dotyczących zmiany umowy spółki określających przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów. Do podjęcia uchwały dotyczącej zmiany umowy spółki określającej przesłanki i tryb przymusowego umorzenia udziałów wystarcza więc, większość dwóch trzecich głosów (por. wyrok SN z dnia 12 maja 2005 r., V CK 562/04, Legalis 70745, Wyrok SA w Łodzi z dnia 23 sierpnia 2013 r., I ACa 348/13, LEX nr 1363292). W świetle powyższego nie jest zasadny zarzut obrazy art. 246 § 3 k.s.h., bowiem uchwałą NZWS nr(...)z dnia 3 lutego 2017 r. nie umorzono udziałów żadnego ze współników, w tym A. P., a jedynie wprowadzono do umowy spółki regulacje dotyczące umorzenia udziałów.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można było również zgodzić się z zarzutem naruszenia przepisu art. 199 § 1 k.s.h. Zgodnie z jego treścią udział w spółce z o.o. może być umorzony tylko wtedy, gdy umowa spółki zawiera odpowiednie postanowienia dopuszczające taki sposób zakończenia jego bytu prawnego. Sąd odwoławczy podziela przy tym przeważający w literaturze przedmiotu pogląd, że przesłankami przymusowego umorzenia udziałów mogą być tak przesłanki natury ogólnej dotyczące spółki, jak również przesłanki szczególne związane z osobą współnika, dotyczące przyszłych zdarzeń prawdopodobnych dla każdego ze współników. W tym ostatnim przypadku mogą to być przesłanki dotyczące zawinionego działania współnika (tzw. sankcyjne), jak i niezależne od współnika.

Przepis art. 199 § 1 k.s.h. nie zawiera jakichkolwiek ograniczeń co do rodzaju przyczyn przymusowego umorzenia. Określenie przesłanek przymusowego umorzenia udziałów z woli ustawodawcy pozostawione zostało woli współników. Przyjmuje się jednak, że z uwagi na daleko idące konsekwencje umorzenia przymusowego niezbędne jest określenia w umowie spółki katalogu jego przesłanek. Pełni on istotną funkcję z punktu widzenia ochrony interesów współnika i wyklucza sytuacje, w których za pomocą instytucji umorzenia przymusowego ze spółki usuwani będą współnicy niepożądani lub niewygodni. Dopiero zaistnienie okoliczności wskazanych w umowie spółki jako przesłanki umorzenia przymusowego pozwala zgromadzeniu współników podjąć uchwałę umorzeniową. Podjęcie takiej uchwały nie ma jednak charakteru obligatoryjnego i jest to uprawnienie pozostawione spółce, a konkretnie zgromadzeniu współników, które w sposób kolegialny decyduje, czy przymusowe umorzenie udziałów nastąpi. Określenie w umowie spółki katalogu przesłanek (okoliczności), które mogą spowodować podjęcie uchwały o przymusowym umorzeniu udziałów, nie tylko, że stanowi podstawę prawną umorzenia, to jednocześnie chroni interesy współnika, który przystępując do spółki zna przyczyny, które mogą spowodować ustanie jego członkostwa i w ten sposób wyraża nań zgodę. Konieczność wskazania przesłanek umorzenia w umowie spółki pozwala samym współnikom określić, jakie okoliczności i zachowania traktują oni jako przeszkodę dla dalszego uczestnictwa w spółce.

Słusznie zauważył Sąd I instancji, że instytucja tzw. sankcyjnego umorzenia udziałów występowała już w praktyce na gruncie regulacji kodeksu handlowego i była ona aprobowana przez znaczną część doktryny, jak i orzecznictwo (por. wyrok SN z 14 grudnia 2001, III CKN 525/00), jeśli taką możliwość przewidywała umowa spółki, choć występowały też głosy przeciwnych. Gdyby zatem ustawodawca zamierzał wprowadzić w tej materii ograniczenia przez wyłączenie przymusowego umorzenia udziałów z przyczyn sankcyjnych dotyczących współników, to niewątpliwie dałby temu wyraz w treści regulacji art. 199 k.s.h. przy okazji jego nowelizacji, która miała miejsce w 2004 roku. Opowiadając się za dopuszczalnością umorzenia udziałów z przyczyn leżących po stronie współnika, Sąd Apelacyjny podziela argumentację, wedle której przemawia też za tym specyficzna konstrukcja spółki z o.o., jako spółki kapitałowej z elementami osobowymi, gdzie zachodzą wzajemne relacje pomiędzy współnikami oraz każdym z nich i spółką.

W przedmiotowej sprawie wskazać należy, że uchwała nr (...) zmieniająca § 13 umowy spółki poprzez dodanie do pkt 5, 6 i 7, zawiera stwierdzenie, iż „dopuszcza się możliwość przymusowego umorzenia udziałów współnika, gdy ten działa na szkodę spółki w rozumieniu odpowiednich przepisów Kodeksu Spółek Handlowych lub prowadzi działalność konkurencyjną”. Wprowadzone do § 13 umowy nowe postanowienie wymienia zatem przyczyny mogące doprowadzić do umorzenia udziałów. Użyte w nim określenia „prowadzenia działalności konkurencyjnej” lub „działalności na szkodę Spółki” są w pewnym sensie ocenne, ale jednoznacznie wskazują o jaki rodzaj działań chodzi. W tego typu zapisach ustawowych czy umownych przesłanki nie mogą być ujęte zbyt kazuistycznie i zwyczajowo ulegają pewnemu

uogólnieniu. W przypadku analizowanych zapisów umowy kierunek rozumowania jest jasno określony i dlatego powyższy zapis w ocenie Sądu Apelacyjnego stanowi wystarczającą regulację umowną.

Uznając dopuszczalność i zgodność z prawem regulacji dotyczącej przymusowego umorzenia udziałów wspólnika zawartych w kwestionowanej uchwale, należało także zaznaczyć, że wbrew twierdzeniom powódki instytucje umorzenia udziałów i wyłączenia wspólnika, mają odrębny, niezależny charakter, stanowią dla wspólników równorzędny instrument wpływania na kształt osobowy spółki. Tym samym zmiany wprowadzone do umowy powodowej spółki w trybie art. 199 k.s.h., nie prowadziły również do obejścia art. 266 k.s.h.

Sąd II instancji nie znalazł też podstaw do uwzględnienia zarzutu o naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 102 k.p.c., poprzez niezastosowanie tego przepisu wobec powódki. Przypomnieć należy, iż w świetle jego treści nieobciążanie strony przegrywającej sprawę kosztami procesu, może nastąpić w „wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie przyjmuje się, że przyczynami uzasadniającymi zastosowanie art. 102 k.p.c. mogą być szczególne okoliczności dotyczące stanu majątkowego albo sytuacji życiowej strony przegrywającej sprawę, charakter żądania oraz przebieg postępowania.

W sprawie niniejszej jednak takie okoliczności nie występują. Nie ulega wątpliwości, że to powódka a nie pozwana była stroną inicjującą proces. Ponadto pozwana nie dała powodu do jego wytoczenia, a poniesionych przez nią kosztów zastępstwa procesowego nie można uznać za zbędne czy też zawyżone. Nic również nie wskazuje, że uiszczenie przez powódkę zasądzonej na rzecz pozwanej kwoty 1.097 zł przekracza jej możliwości finansowe i może spowodować uszczerbek w utrzymaniu.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w pkt I sentencji.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej, postanowił zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c.) zasądzać od powódki na rzecz pozwanej, poniesione przez nią koszty obrony, na które składały się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 810 zł ustalonej na podstawie § 8 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(...)